

Vergaderjaar 1984–1985 Nr. 172a

17 965

Wijziging van de Wet inzake de luchtverontreiniging

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 8 juli 1985

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de vragen en opmerkingen, gemaakt van de zijde van de C.D.A.-fractie. Van het voorbehoud, door de leden van de fractie van P.v.d.A. en V.V.D. gemaakt, heb ik goede nota genomen.

De leden van de fractie van het C.D.A. stelden dat er bij de kwaliteitsdoelstelling via gebiedsdifferentiatie en dergelijke regelingen aanscherpingsmogelijkheden zijn ook voor provincies, om zeldzame soorten, omstandigheden of cultuurgoederen te beschermen in bredere zin dan in de tekst van het voorstel staat. Zij vroegen welke bescherming men hierbij op het oog heeft en voor welke gebieden en voor welke omstandigheden.

Een antwoord op deze vraag kan moeilijk in zijn algemeenheid worden gegeven. De concrete invulling van het instrumentarium dat het wetsontwerp op dit punt heeft, zal plaatsvinden bij de algemene maatregelen van bestuur. Daarbij zal per luchtverontreinigende stof worden vastgesteld welke bescherming wordt geoogd en zal worden gezien of een afzonderlijke kwaliteitseis voor een bepaalde categorie van gebieden zinvol is.

Onder verwijzing naar de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer, waar als adviesorganen bij deze wet genoemd zijn de Gezondheidsraad, de Centrale raad voor de milieuhygiëne, de Raad van Advies voor de Ruimtelijke ordening en de Natuurbeschermingsraad, vroegen genoemde leden of een overzicht gegeven kan worden en een inzicht van de activiteiten en de onderlinge verhouding van de activiteiten van ieder dezer raden afzonderlijk en te zamen genomen. Tevens vroegen zij hoe het bouwspel van deze adviesorganen zal functioneren in het kader van deze wet.

Uitgangspunt bij de advisering is dat technisch-wetenschappelijke advisering – niet alleen op het terrein van de gezondheid van de mens maar ook op het terrein van de ecologie – geschiedt door de Gezondheidsraad en maatschappelijke advisering door de Centrale raad voor de milieuhygiëne. In voorkomende gevallen kunnen ook de Natuurbeschermingsraad en de Raad van Advies voor de Ruimtelijke ordening adviseren.

In de huidige procedure voor luchtkwaliteitseisen wordt op basis van een criteriadocument advies gevraagd aan de Gezondheidsraad. Na ontvangst van dit advies wordt een ontwerp-milieukwaliteitseis opgenomen in het IMP-Milieubeheer. De Centrale raad voor de milieuhygiëne brengt vervolgens daarover advies uit in het kader van zijn advisering over het IMP-Milieubeheer. Vervolgens wordt een concept – algemene maatregel van bestuur gepubliceerd in de Staatscourant om belanghebbenden de gelegenheid te

geven wensen en bezwaren naar voren te brengen en adviseert de Centrale raad voor de milieuhygiëne over deze concept – algemene maatregel van bestuur.

De criteriadocumenten die reeds gepubliceerd zijn en ook die welke binnenkort gereed komen, betreffen stoffen waarvan met name de effecten op de gezondheid van de mens op de voorgrond staan en waarbij andere effecten nauwelijks een rol spelen. Wetenschappelijk advies aangaande de onderbouwing van de te stellen milieukwaliteitseisen is daarom alleen gevraagd aan de Gezondheidsraad en niet aan andere adviesraden. In het kader van de voorgestane integratie van het milieubeleid zullen in het vervolg de implicaties van te behandelen stoffen voor alle relevante milieucompartmenten worden beschouwd in zogenaamde basisdocumenten. In het komende IMP-Milieubeheer wordt hierop uitvoerig ingegaan.

Ik ben het volkomen eens met de mening van de leden van de fractie van het C.D.A. dat de opstelling van de criteriadocumenten een complexe arbeid is die zeer zorgvuldig gebeuren en waarbij overleg met de belanghebbenden moet plaatsvinden, niet alleen over de schade die met de verontreiniging wordt aangericht voor het milieu en de mens maar ook over de economische gevolgen en over de vraag hoe hieraan het beste vorm kan worden gegeven, zodat het effectieve doel wordt bereikt tegen de minste kosten. In dit verband werd gevraagd hoe het overleg tot nu toe is verlopen.

Bij de opstelling van de eerste serie criteriadocumenten heeft overleg met belanghebbenden – met name het bedrijfsleven – op ad hoc basis plaatsgevonden en meestal pas nadat het gehele document in concept gereed was. Bij de samenstelling van de tweede serie criteriadocumenten is ernaar gestreefd het bedrijfsleven op een aantal belangrijke punten systematisch bij de voorbereiding te betrekken, dat wil zeggen reeds bij het opstellen van de concepten. Dit betreft vooral de vaststelling van de effecten van een stof op mens en milieu, het inventariseren van emissies en de mogelijke maatregelen ter bestrijding van emissies en de daaraan verbonden kosten. Voor het beoordelen van het onderdeel «effecten» is een aparte «toxicologische evaluatiecommissie» in het leven geroepen, waarin naast medewerkers van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne en het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ook het bedrijfsleven zitting heeft.

Tevens werd door deze leden gevraagd welk tijdschema mij ter zake van het produceren van de criteriadocumenten voor ogen staat.

Het tijdschema van de criteriadocumenten is opgenomen in het IMP-Lucht-1985–1989; kamerstukken II, 1984/85, 18 605, nrs. 1–2, blz. 109). Daarnaast moge hier worden verwezen. Vanaf medio 1985 worden in plaats van criteriadocumenten basisdocumenten opgesteld. Het tijdschema daarvan wordt jaarlijks in het IMP-Milieubeheer opgenomen.

Genoemde leden vroegen vervolgens of ik een nader inzicht kan geven in de werkwijze die bij de opstelling der criteriadocumenten zal worden gevolgd.

Deze werkwijze is tot nu toe als volgt geweest.

In opdracht van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer stelde het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne per jaar zes tot acht documenten op, waarbij enkele onderdelen aan derden werden uitbesteed. Gestart werd met het onderdeel «emissies» omdat dit de basis vormt voor een groot aantal andere delen van het document. Vervolgens werd begonnen met andere onderdelen zoals verspreidingsberekeningen, vaststellen van de blootstelling, bestrijdingsmogelijkheden en de daaraan verbonden kosten. Parallel daaraan werden de effecten beschreven en geëvalueerd. Daarna stelde het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne een analyse op waarin blootstelling, gezondheidsrisico's en mogelijke reducties van de betreffende stof met de daaraan verbonden kosten integraal verwerkt werden. De eindverantwoordelijkheid voor het document ligt bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne. In het IMP-Milieubeheer 1986–1990 zal de werkwijze bij het opstellen van basisdocumenten worden beschreven. Deze komt in grote lijnen overeen met die bij de criteriadocumenten.

De leden van de fractie van het C.D.A. merkten terecht op dat de bescherming van meer specifieke vooral geografische gebieden niet alleen zal plaatsvinden via de wijziging van de Wet inzake de luchtverontreiniging maar ook via (het ontwerp van) de Wet bodembescherming. Zij vroegen welke de onderlinge verhouding tussen deze beide milieuwetten is en op welke wijze deze zal functioneren.

Dit punt is ook aan de orde geweest in de nota naar aanleiding van het eindverslag bij het wetsontwerp bodembescherming (Kamerstukken II, 1984/85, 16 529, nr. 10). Op blz. 22 daarvan is het volgende vermeld. «Een op grond van artikel 17 van het wetsontwerp bodembescherming gestelde kwaliteitsdoelstelling kan zich bij voorbeeld richten tot het orgaan dat krachtens aan de Wet inzake de luchtverontreiniging bevoegd is kwaliteitsdoelstellingen te stellen, namelijk de Kroon. Dit kan zich voordoen in het kader van de verzuring van de bodem, die immers voor een groot deel door luchtverontreiniging wordt veroorzaakt. Een kwaliteitsdoelstelling voor de bodem zal dan ik een kwaliteitsdoelstelling voor de lucht «vertaald» moeten worden om de immissie van verzurende stoffen op of in bodem te beperken.

Deze luchtkwaliteitsdoelstelling moet op haar beurt voor de daartoe bevoegde overheidsorganen uitgangspunt zijn bij het stellen of wijzigen van vergunningvoorschriften met betrekking tot emissies van luchtverontreinigende stoffen.»

Op de vragen van genoemde leden of dit aan de hand van bij voorbeeld de geografische gebieden Rijnmond, IJmond, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen kan worden toegelicht, dit ook gezien in het licht van de centralisatie en decentralisatie van bevoegdheden terzake, is het antwoord ontkennend. Pas nadat algemene maatregelen van bestuur met betrekking tot kwaliteitseisen op grond van zowel de Wet inzake de luchtverontreiniging als op grond van de Wet bodembescherming gestalte hebben gekregen, zal een toelichting aan de hand van concrete gebieden mogelijk zijn. Voorshands is het overigens niet de bedoeling kwaliteitseisen voor specifiek omschreven geografische gebieden aan te geven. Voor het overige verwijs ik naar het IMP-Milieubeheer 1986–1990. Daarin zal op het gebiedsgerichte beleid worden ingegaan.

Vervolgens werd door deze leden aan de orde gesteld op welke wijze het internationale overleg gestructureerd zal worden, hoe dit overleg verloopt en in welk kader en op welke wijze daarmee zal worden voortgegaan.

Wat de structuur van het internationale overleg betreft verwijs ik naar de Notitie grensoverschrijdende verontreiniging (Kamerstukken II, 1979/80, 15 800, hoofdstuk XVII, nr. 68) die de toenmalige minister van Volksgeheimheid en Milieuhygiëne op 5 juni 1980 aan de Tweede Kamer aanbood. Deze notitie, waarin de uitgangspunten en de structuur voor het internationale overleg staan aangegeven, wordt door mij onderschreven. Kort weergegeven komt dat neer op het volgende. Het is in eerste instantie zaak voor lokale of regionale overheden die direct met een bepaalde problematiek worden geconfronteerd, om in overleg te treden met vergelijkbare overheden in het buitenland om een oplossing daarvoor te zoeken. Levert dit overleg niet de gewenste resultaten op of gaat de problematiek geheel Nederland aan, dan kan door de rijksoverheid te voeren internationaal overleg gewenst zijn. Het hanteren van deze structuur heeft ertoe geleid dat er zowel op lokaal/regionaal niveau als op het niveau van de rijksoverheid overlegsituaties zijn met een ad hoc- of min of meer permanent karakter. In deze lijn zal worden voortgegaan. Afhankelijk van de aard en de problematiek (incidenteel/structureel) en de omvang daarvan zal ook in de toekomst steeds worden gezocht naar de meest geschikte internationale samenwerkingsvorm.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen voorts hoe de verschillende waarden (grenswaarden, streefwaarden en richtwaarden) zich onderling verhouden, welke werkingskracht van deze waarden voor de justitiabelen is en hoe zij zich verhouden tot de EG-richtlijnen ter zake.

Ik merk op dat in het wetsvoorstel zelf slechts sprake is van kwaliteitsdoelstellingen. Als zodanig zullen bij algemene maatregel van bestuur of ministerieel besluit milieukwaliteitseisen met de strekking van grenswaarden of richtwaarden worden vastgesteld. Blijkens mijn brief van de Voorzitter van de Tweede Kamer van 28 januari jl. (Kamerstukken II, 1984/85, 18 602, nr. 5) wordt onder grenswaarde verstaan: het kwaliteitsniveau dat ten minste moet worden bereikt of gehandhaafd. Onder richtwaarde wordt *blijkens genoemde brief verstaan: het kwaliteitsniveau dat zo veel mogelijk zal moeten worden bereikt of gehandhaafd en waarop de betrokken overheidsorganen hun beleid moeten richten.*

Naast deze waarden staan de streefwaarden: kwaliteitsniveaus waarbij geen als nadelig te waarden effecten van milieubelasting te verwachten zijn voor mensen, planten, dieren en goederen. Deze waarden vormen het uiteindelijke doel waarnaar wordt gestreefd; zij zullen niet in een wettelijk voorschrift worden vastgelegd.

Naar hun aard zullen streefwaarden veelal strenger zijn dan richtwaarden en richtwaarden strenger dan grenswaarden; onder gunstige omstandigheden kan een grens- of richtwaarde op het niveau van de streefwaarde worden vastgesteld.

Vastgestelde grens- en richtwaarden richten zich niet tot burgers, maar uitsluitend tot overheden. De burgers krijgen met deze waarden slechts indirect te maken, namelijk voor zover zij worden «vertaald» in hen bindende besluiten als algemene regels of vergunningvoorschriften.

Grenswaarden in de hierboven gegeven betekenis hebben dezelfde strekking als de grenswaarden in de E.G.-richtlijn inzake SO₂ en zwevende deeltjes (richtlijn van 15 juli 1980, PbEG L 229/30), waarop door de aan het woord zijnde leden werd gedeut. Richtwaarden als bovenomschreven hebben dezelfde strekking als de richtwaarden die in die richtlijn zijn opgenomen.

Met betrekking tot de bijdrage die wordt geleverd door de verschillende landen aan de zure depositie in Nederland vroegen genoemde leden of zij mogen aannemen dat met betrekking tot zwaveldioxide, stikstofdioxide en de volgprodukten daarvan de bijdrage aan de zure depositie in Nederland van Nederland zelf ongeveer 25% is, van Duitsland ongeveer 25%, van het Verenigd Koninkrijk ongeveer 18%, van België ongeveer 16%, van Frankrijk ongeveer 7% en de rest verspreid over andere landen. Als dat het geval is werd gevraagd hoe dan het overleg zal functioneren met betrekking tot de investeringen die zullen worden toegepast in de verschillende bedrijfssectoren ter bestrijding van de luchtverontreiniging.

Genoemde percentages komen overeen met globale schattingen van mijn departement. Bedoelde investeringen komen aan de orde bij het overleg over emissie-eisen. In EG-verband wordt gewerkt aan richtlijnen ter beperking van de emissies door verschillende categorieën bronnen. Deze beperking vindt echter niet plaats op basis van de bijdrage die door elk van de lid-staten wordt geleverd aan de zure depositie in elk der andere lid-staten of in de Gemeenschap als geheel. Doel is het tot stand brengen van *communautaire emissie-eisen op het terrein van de emissies van grote stookinstallaties en het verkeer.* In het navolgende wordt ingegaan op de vraag hoe dit overleg functioneert.

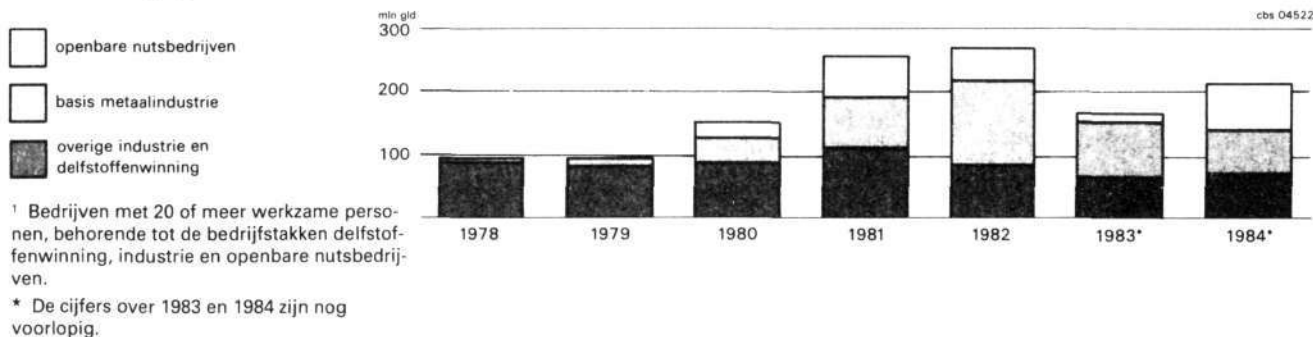
Genoemde leden vroegen voorts hoe zich in het verleden de gerealiseerde c.q. de geplande investeringen ter bestrijding van de luchtverontreiniging in de verschillende bedrijven hebben verhouden bijvoorbeeld verdeeld tussen openbare nutsbedrijven, de basismetallindustrie en de overige industrie en delfstofwinning. Vervolgens werd gevraagd hoe deze verhouding is tussen de verschillende landen, zoals Nederland en West-Duitsland maar ook, gelet op de belangrijke luchtverontreiniging die uit die landen afkomstig is, in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

De afgelopen jaren zijn de investeringen ter bestrijding van luchtverontreiniging in Nederland in de openbare nutsbedrijven in absolute zin en relatief ten opzichte van de overige bedrijfssectoren steeds toegenomen. Naar verwachting zal deze trend nog enkele jaren aanhouden.

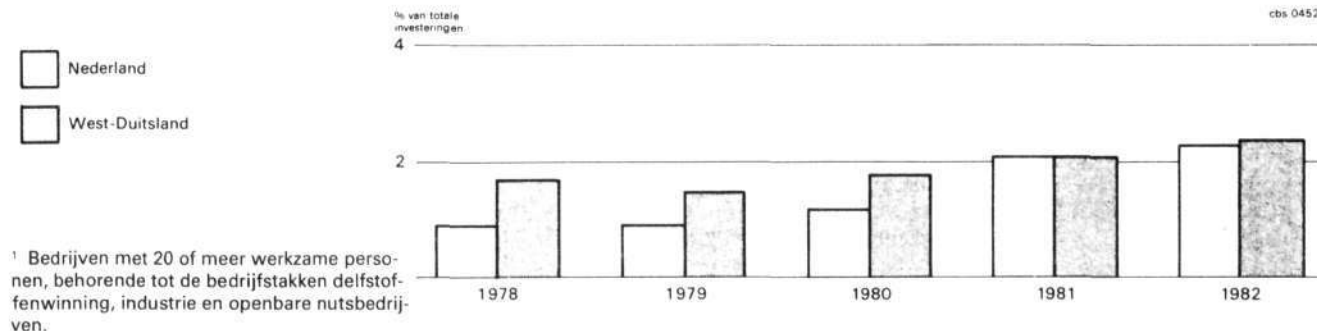
De investeringsuitgaven in de basismetaalindustrie zijn in het begin van de tachtiger jaren sterk toegenomen en vertonen thans ten opzichte van de overige sectoren op jaarbasis een daling. In de overige industrie en in de delfstofwinning zijn de investeringen in absolute zin en relatief ten opzichte van de andere sectoren de afgelopen jaren constant geweest met ook hier een tendens naar een daling. In hun totaliteit zijn de investeringen ter bestrijding van luchtverontreiniging trendmatig gestegen tot een niveau in 1984 van ruim f200 miljoen, gelijkelijk verdeeld over deze drie bedrijfssectoren (zie bijgaande tabel 1, ontleend aan het Kwartaalbericht Milieustatistiek (CBS: 85/1)).

Ten opzichte van West-Duitsland zijn de totale investeringen ter bestrijding van luchtverontreiniging in Nederland in de jaren '78 tot en met '80 achtergebleven. In de jaren '81 en '82 waren genoemde investeringen in beide landen vrijwel gelijk (zie bijgaande tabel 2). Uit Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk is geen statistisch vergelijkingsmateriaal op dit terrein beschikbaar. Voor zover desondanks een beeld kan worden gevormd, is dat de investeringen ter bestrijding van luchtverontreiniging in beide landen in hun geheel achterblijven bij die in Nederland.

Tabel 1. Gerealiseerde c.q. geplande investeringen van bedrijven¹ ter bestrijding van luchtverontreiniging

Tabel 2. Investerings ter bestrijding van luchtverontreiniging door bedrijven¹ in Nederland en West-Duitsland

Genoemde leden vroegen hoe het internationaal overleg ter zake verloopt, aangezien hierin een belangrijk element van concurrentievervalsing mogelijk is als deze investeringen in belangrijke mate tussen de verschillende landen uiteenlopen. Dit alles mede gelet op de belangrijke bijdrage die deze verschillende landen leveren aan de zure depositie in de landen afzonderlijk die tot de Europese Gemeenschappen behoren.

In het kader van het ECE-verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand vindt internationaal overleg plaats. Dit heeft geleid tot een akkoord tussen een twintigtal landen over een concept-protocol betreffende de reductie van hun zwavelemissies of hun

grensoverschrijdende stromen met ten minste 30%. Het protocol zal in juli van dit jaar in Helsinki worden vastgesteld. Daarnaast wordt in het kader van de Europese Gemeenschappen onderhandeld over een richtlijn voor grote stookinstallaties. Aan de totstandkoming van een communautaire regeling voor de bestrijding van emissies door grote stookinstallaties wordt veel waarde gehecht door de verschillende landen, zoals nog eind maart van dit jaar is gebleken bij de Europese Raad. Dit neemt niet weg dat het overleg over de ontwerp-richtlijn ter zake traag verloopt. Er bestaan nog grote verschillen van inzicht over de inhoud van deze richtlijn.

Op de vraag van deze leden of er van mag worden uitgegaan dat de SO₂-uitstoot zich nog bevindt op een niveau van ongeveer 575 000 ton met een aandeel van de industrie van 50% en van de elektrische centrales van 36% en dat de stikstofoxiden-uitstoot zich bevindt op een niveau van 500 000 ton met een aandeel van het verkeer van 55% en van de elektrische centrales van 16%, wordt het volgende geantwoord.

De NO_x-cijfers zij voor de huidige uitworp juist. Een SO₂-uitworp van 575 000 ton is niet in overeenstemming met de huidige of de te verwachten uitworp. Een dergelijke waarde is in 1982 in het SO₂-Bestrijdingsprogramma 1982-1984 (Kamerstukken II, 1981/82, 17 342 nrs. 1-2, blz. 11 en 12) vermeld voor de onbestreden uitworp, berekend voor 1985 op grond van de macro-economische verkenning op middellange termijn van het CBS. In het IMP-Lucht 1985-1989 (Kamerstukken II, 1984/85, 18 605 nr. 2, blz. 37) zijn recentere cijfers opgenomen. Daar is voor de SO₂-uitworp in 1981 vermeld 467 000 ton en is voor 1982 en 1983 als voorlopig cijfer 400 000 ton respectievelijk 340 000 ton aangegeven. Om een indruk te geven van de ontwikkelingen in de latere jaren wordt er nog op gewezen dat als prognose voor de SO₂-uitworp in 1990 bij ongewijzigd beleid het IMP 413 000 ton vermeldt en bij uitvoering van de geplande bestrijdingsmaatregelen 290 000 ton. Het aandeel van de industrie in de uitworp ligt in de jaren 1981 tot 1983 tussen de 40 en 50% en in 1990 op 57%. De centrales hebben een aandeel van respectievelijk 45 tot 30% en ongeveer 25%.

Op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie welke timing mij voor ogen staat bij het terugbrengen van de uitstoot voor SO₂ en NO_x en via welke maatregelen, kan ik het volgende antwoorden.

In het IMP-Lucht 1985-1989 (kamerstukken II, 1984/85, 18605, nr. 2, blz. 34, 35 en 38) zijn de maatregelen ter beperking van de SO₂- en NO_x-uitworp in grote lijnen aangegeven. Voor de bestrijding van de verzurende emissies door het verkeer wordt voorts gewezen naar de in april 1985 aan de Tweede Kamer gezonden notitie «Maatregelen ter bevordering van de introductie van ongelode benzine en de «schone» auto» (Kamerstukken II, 1984/85, 18938, nr. 2).

De maatregelen ten aanzien van SO₂- en NO_x-emissies bij stookinstallaties zullen worden vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 20a dat bij de onderhavige wetswijziging in de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt ingevoegd. Een concept voor het desbetreffende besluit is op 17 juni 1985 in de Staatscourant gepubliceerd. Een algemene maatregel van bestuur inzake de NO_x-emissie bij salpeterzuurfabrieken, op basis van hetzelfde wetsartikel, is eveneens in voorbereiding. Voorts wordt gestreefd naar verlaging van de zwavelgehalten van gas- en dieselolie en van zware stookolie voor de zeescheepvaart, zodra de relevante internationale regelingen daarvoor zijn aangepast.

De SO₂-uitworp zal door genoemde maatregelen naar verwachting in 1990 zijn teruggebracht tot 290 000 ton en in 2000 tot 200 000 ton per jaar. Door de maatregelen zal tot 1990 toename van de NO_x-uitworp kunnen worden voorkomen; in 2000 zal de uitworp tot 345 000 ton per jaar zijn gedaald.

Onder verwijzing naar de behandeling in de Tweede Kamer van dit wetsontwerp, waarbij ik het milieu-actieplan inzake DSM noemde toen schadevergoedingen aan bedrijven ter sprake kwamen, vroegen deze leden naar de verantwoordelijkheid van de bedrijven en de mogelijkheden die mij

voor ogen staan om iets van de zijde van Rijk en provincie als bijdragen te geven bij het tot stand brengen van milieu-actieplannen. Vervolgens werd gevraagd hoe zulks in zijn werk zal gaan. Tenslotte werd gevraagd hoe die bijdragen zich zullen verhouden en welke de criteria zijn.

In principe komen de kosten van te nemen maatregelen op grond van het beginsel «de vervuiler betaalt» voor rekening van de betrokken bedrijven. In het geval dat de toepassing van dit beginsel bij de verlenging of intrekking van vergunningen voor bestaande bedrijven leidt tot onbillijkheden, zoals een wezenlijke verstoring van concurrentieverhoudingen, is er plaats voor toekenning van een schadevergoeding door het vergunningverlenend gezag, de gemeente of de provincie. Voor zover met de toekenning kan worden ingestemd, worden de schadevergoedingen volledig betaald door het Rijk. Hetzelfde geldt voor milieu-actieplannen, ervan uitgaande dat deze worden vastgesteld in vergunningen van bestaande bedrijven.

Schadevergoeding kan op verzoek, maar ook ambtshalve worden toegekend, zodra er een beschikking is die tot kosten of schade leidt. Een ontwerp-besluit tot toekenning van een schadevergoeding kan door het bevoegd gezag aan het ministerie worden voorgelegd ter verkrijging van instemming. Tegen een ongunstige beslissing kan de vergunninghouder in beroep gaan bij de Kroon.

De criteria en de procedures die worden gehanteerd bij de toepassing van de schadevergoedingsregeling zijn beschreven in de circulaire inzake de toepassing van de schadevergoedingsartikelen van 31 augustus 1982. In het algemeen komt het er op neer te bepalen of voor een bedrijf een onevenredige last optreedt, gelet op de lasten waarmee vergelijkbare bedrijven worden of kunnen worden geconfronteerd. Een dergelijke onevenredige last komt vervolgens geheel of nagenoeg geheel voor een schadevergoeding in aanmerking.

In de jaren 1980 tot en met 1984 is per jaar respectievelijk f 32,3, f 34,8, f 21,4, f 31,0 en f 48,8 miljoen aan schadevergoedingen op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging aan bedrijven betaald ter zake van investeringen zoals vermeld in de in deze memorie opgenomen tabel 1. Of de verhouding die daaruit afgeleid kan worden tussen de omvang van de investeringen en deze schadevergoedingen de komende jaren globaal hetzelfde blijft, kan niet op voorhand worden vastgesteld. De omvang van de toe te kennen schadevergoedingen is geheel afhankelijk van de aard van de te nemen maatregelen en de daarmee gepaard gaande kosten zoals die voortvloeien uit de te verlenen vergunningen. Voor 1985 is hiervoor f 21,5 miljoen begroot, terwijl de meerjarencijfers tot en met 1990 respectievelijk f 28,55, f 29,4, f 31,1, f 37,1 en f 37,1 miljoen bedragen.

Met betrekking tot de alarmfase vroegen de genoemde leden of ik met het Interprovinciaal Overleg voor Milieubeheer (IPO-M) al overleg heb gepleegd over de alarmprocedure.

Mede naar aanleiding van hetgeen bij de behandeling in de Tweede Kamer van het onderhavige wetsontwerp aan de orde kwam omtrent perioden van verhoogde luchtverontreiniging, is voorbereidend ambtelijk overleg gestart.

Vervolgens werd door hen gevraagd of ik het ook gewenst acht over de alarmprocedure overleg te plegen met andere landen, bijvoorbeeld in het geval van Zuid-Limburg met West-Duitsland en België.

Dat acht ik zeker gewenst. Niet alleen met betrekking tot Zuid-Limburg, maar ook met betrekking tot overige delen van Nederland is het gewenst met West-Duitsland en België over dit onderwerp contact te houden. Er bestaan reeds enige afspraken, zowel op nationaal als lokaal niveau. Zo is er een aanbeveling van de Benelux inzake de samenwerking bij de bestrijding van grensoverschrijdende luchtverontreiniging. Deze aanbeveling houdt een regeling in waarbij de Beneluxlanden elkaar informeren wanneer bepaalde concentraties van een aantal luchtverontreinigende stoffen worden overschreden. Gebeurt dit meer dan 7 dagen per jaar op één meetpunt, dan kan de Bijzondere Commissie voor het Leefmilieu van de Benelux daarover advies uitbrengen. Maatregelen zijn in deze regeling niet voorzien.

¹ Uitgave Centrale Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Verder is er een smogalarmregeling van de provincies Antwerpen, Zeeland en Noord-Brabant uit 1979. Deze provincies waarschuwen elkaar wanneer bepaalde SO₂-concentraties zich in combinatie met bepaalde meteorologische omstandigheden voordoen. Dan wordt tevens bevorderd dat de emissies die luchtverontreiniging in het buurland veroorzaken, worden beperkt en, zo nodig, stopgezet.

In dit verband werd door deze leden gevraagd hoe de meetmethodieken in West-Duitsland, België en Nederland zich verhouden. Ook werd gevraagd of de meetnetten in deze drie landen op elkaar zijn aangesloten en, als dat niet het geval is, of daartoe pogingen in het werk kunnen worden gesteld. Tenslotte werd gevraagd welke rol het Nederlands Rijkinstituut voor Volkgezondheid en Milieuhygiëne daarbij nog kan spelen.

De meetapparatuur in de betreffende landen is goed te vergelijken, doordat genormaliseerde apparatuur wordt gehanteerd. De meetstrategie verschilt enigszins in de betreffende landen. In West-Duitsland en België wordt vooral gemeten in vervuilde gebieden, in Nederland ook in relatief schone gebieden. De ligging van de meetpunten in de drie landen is overigens zodanig dat de meetnetten van deze landen op elkaar aansluiten. De interpretatie van de meetresultaten vindt plaats met behulp van verspreidingsmodellen. Doordat in de drie landen soortgelijke modellen gebruikt worden, is ook hierbij de onderlinge afstemming goed. Met name met West-Duitsland bestaat een goede technische samenwerking.

Tijdens perioden van verhoogde luchtverontreiniging vindt dagelijks overleg plaats over de luchtverontreinigingssituatie tussen het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne en de betrokken instituten in West-Duitsland en België.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius